

Koolikava rakendamise riiklik strateegia

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete tarbimise hetkeolukord Eestis	4
1.1 Koolipuuvilja ja -köögivilja kava ning koolipiimakava rakendamine	5
2. Eesmärk	6
3. Sihtrühmad	7
4. Abikõlblikud tooted	8
4.1 Puu- ja köögivili.....	9
4.2 Piim ja piimatooted.....	10
5. Kaasnevad haridusmeetmed	12
6. Eelarve	13
7. Strateegia rakendamine	14
7.1 Koolikava toodete hind.....	14
7.1.1 Puu- ja köögivili	14
7.1.2 Piim ja piimatooted	15
7.2 Toetuse taotleja valik ja toetuse taotleja heakskiitmine	15
7.3 Toetuse määr ja abikõlblikud kulud.....	15
7.4 Toetuse taotlemise perioodid	16
7.5 Kaasatud huvirühmad.....	16
7.6 Teavitamise ja avalikustamise kord.....	18
8. Järelevalve, kontrolli ja hindamise kord	18

Sissejuhatus

Euroopa Liidu põllumajandustoodete ühise turukorralduse raames kehtivad kuni 31. juulini 2017 kaks eraldi koolikava: koolipiimakava ning koolipuuvilja ja -köögivilja kava. Koolipiimakava on Euroopa Liidus rakendatud alates 1977. aastast. Eestis hakati koolipiimatoetuse raames piima ja piimatoodete pakkumist rahaliselt toetama alates 2001. aastast ning koolipiimakava rakendatakse alates 2004. aastast. Koolipuuvilja ja -köögivilja kava lisati turukorralduse meetmete hulka Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika puu- ja köögivilja turukorralduse reformiga 2007. aastal ning on rakendatud alates 2009/2010. õppeaastast, k.a Eestis.

Alates 2017/2018. õppeaastast rakendatakse koolipuuvilja ja -köögivilja kava ning koolipiimakava asemel ühist koolikava, millega on ette nähtud ühine raamistik, mis hõlmab Euroopa Liidu toetust haridusasutustes lastele puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete pakkumiseks.

Koolikava rakendamise riikliku strateegia (edaspidi *strateegia*) koostamise kohustus kavas osalevale liikmesriigile tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007.¹

Eelnimetatud määruse artikli 23 lõike 8 kohaselt peavad liikmesriigid koolikavas osalemise tingimusena koostama enne selles osalemist ning seejärel iga kuue aasta järel kava riikliku või piirkondliku rakendamisstrateegia. Strateegiaga määratakse kindlaks kõigi koolikava alusel korrapärase jagamise või kaasnevate haridusmeetmete raames pakutavate toodete loetelu, vähemalt täidetavad vajadused, nende tähtsusjärjestus, sihtrühmad, eeldatavalt saavutatavad tulemused ja, kui need on kättesaadavad, mõõdetavad eesmärgid, mis tuleb saavutada võrreldes algse olukorraga, samuti sätestatakse selles kõige asjakohasemad vahendid ja meetmed kõnealuste eesmärkide saavutamiseks. Sama määruse artikli 23 lõike 9 kohaselt määravad liikmesriigid oma strateegiates kindlaks kõigi koolikava alusel korrapärase jagamise või kaasnevate haridusmeetmete raames pakutavate toodete loetelu.

Koolikava õiguslik alus on kehtestatud järgmistes õigusaktides:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854)²;
- nõukogu määrus (EL) nr 1370/2013, millega määratakse kindlaks põllumajandustoodete ühise turukorraldusega seotud teatavate toetuste kehtestamise meetmed³;
- komisjoni rakendusmäärus (EL) 2017/39, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 kohaldamise eeskirjad seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima tarnimiseks⁴;
- komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2017/40, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima pakkumiseks, ning muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) nr 907/2014⁵;

¹ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854

² ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854

³ ELT L 346, 20.12.2013, lk 12–19

⁴ ELT L 5, 10.01.2017, lk 1–10

⁵ ELT L 5, 10.01.2017, lk 11–19

- Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus⁶ (edaspidi *ELÜPS*);
- maaeluministri 30. juuni 2017. a määrus nr 51 „Koolikava toetus”⁷.

Strateegia panustab Vabariigi Valitsuse 17. juuli 2008. a korraldusega nr 325 „Rahvastiku tervise arengukava 2009–2020”⁸ (edaspidi *rahvastiku tervise arengukava*) heaks kiidetud eesmärkide saavutamisse, edendades laste tervislikku ja tasakaalustatud toitumist. Peamiseks sihtrühmaks on lapsed ja noored, kuna panustamine laste ja noorte tervisesse on üks tulemuslikumaid meetodeid tulevaste täiskasvanute hea tervise tagamiseks.

Strateegia ja selle rakendamine aitavad saavutada Vabariigi Valitsuse 14. veebruari 2005. a korraldusega nr 89 „Südame- ja veresoonkonnahaiguste ennetamise riiklikku strateegia 2005–2020 kinnitamine”⁹ kinnitatud strateegia eesmärged, mis on suunatud kasvava põlvkonna ja tööealise elanikkonna tugeva ja hea tervise tagamisele.

Strateegia koostamisel on Maaeluministerium aluseks võtnud koolipuuvilja ja -köögivilja kava ning koolipiimakava eelnevate õppeaastate strateegiad (viimased strateegiad koostati 2016/2017. õppeaastal). Strateegia väljatöötamisele aitasid kaasa Sotsiaalministerium, Haridus- ja Teadusministerium, Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*), Tervise Arengu Instituut (edaspidi *TAI*), Toiduainetööstuse Liit, Eesti Lastevanemate Liit, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda ning Eesti Aiandusliit.

Strateegia võimaldab rakendada maaeluministri 30. juuni 2017. a määruses nr 51 „Koolikava toetus” sätestatud haridusasutustes puu- ja köögivilja pakkumise toetust ning piima ja piimatoodete pakkumise toetust ning kaasnevate haridusmeetmete toetust.

Strateegiat rakendatakse 2017/2018. – 2022/2023. õppeaastatel.

1. Puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete tarbimise hetkeolukord Eestis

Toitumisharjumused kujunevad lapseas, mistõttu on lapse toitumise jälgimine ja suunamine olulise tähtsusega tervislike ja tasakaalustatud toitumisharjumuste kujunemises.

Maaailma Terviseorganisatsioon (*World Health Organization*) soovib päevas tarbida vähemalt 400 g puu- ja köögivilju või marju¹⁰. Selline kogus vastab 5–6 portsjonile ning 1 portsjon võrdub ühe puuviljaga, nagu õun või pirn, või ligikaudu 80–100 g köögiviljaga. Eelkõige soovitakse tarbida samas piirkonnas kasvatatud värsked puu- ja köögivilju.

Piim ja sellest valmistatavad piimatooted on Maailma Terviseorganisatsiooni soovitude kohaselt väärtuslikud toiduained, mis sisaldavad inimesele olulisel määral vajalikke toitaineid. Eesti toitumis- ja liikumissoovitustes¹¹ tuakse välja piima ja piimatoodete päevased keskmised soovituslikud portsjonite arvud lähtuvalt päevasest keskmisest energiavajadusest. 1 portsjon võrdub ligikaudu 0,25 liitri piima või muu vedela piimatootega ning vastavalt energiavajadusele on

⁶ RT I, 25.11.2016, 3

⁷ RT I, 11.07.2017, 2

⁸ RTL 2008, 63, 904

⁹ RTL 2005, 24, 340

¹⁰ <http://www.who.int/dietphysicalactivity/publications/trs916/kit/en/>

¹¹ https://intra.tai.ee/images/prints/documents/149019033869_eessti%20toitumis-%20ja%20liikumissoovitused.pdf

soovituslik portsjonite arv päevas 2–4. Eelistada võiks maitsestatamata/magustamata piimatooteid ning neid ise maitsestada näiteks marjade ja puuviljadega. Väga rasvaseid piimatooteid tasuks süüa harvemini ja/või väiksemates kogustes.

Aastatel 2013–2015 läbiviidud Rahvastiku toitumise uuringu esialgsed üldistatud tulemused¹² viitavad, et võrreldes 17 aasta taguse Balti riikide toitumise ja tervise uuringuga ei ole Eesti rahvastiku toitumisharjumused vahepeal kuigi palju paranenud. Puuviljade ja marjade söömine on tütarlaste ja naiste seas, sõltumata vanusest, jõudnud soovitusliku hulgani, jäädes päevas keskmiselt 200–250 g vahele. Meeste seas jäi 200 g piir ületamata 10–29-aastastel, 45–49-aastastel ning 55-aastastel ja vanematel. Köögiviljade tarbimine on endiselt madal ja märkimisväärseid soolisi erinevusi ei esinenud, lastel jäi keskmine päevane söömiskogus umbes 70 g ja täiskasvanutel 150 g piiresse.

Piima tarbisid kõige enam lapsed. Poisid jõid päevas piima keskmiselt 270–360 ml ja tüdrukud umbes 250 ml, 14–17-aastased tüdrukud vähem – umbes 180 ml. Naised jõid piima keskmiselt 130–190 ml päevas ja mehed 170–260 ml. Lisades juurde teised piimatooted, oli keskmine piima ja piimatoodete tarbimine täiskasvanutel sarnane 1997. aastaga, meeste puhul 220–400 g ja naistel 240–310 g.

Rahvastiku toitumise uuringu põhjalikumad tulemused on plaanitud avaldada 2017. aastal.

2013/2014. õppeaastal Eesti kooliõpilaste seas läbi viidud tervisekäitumise uuringu¹³ kohaselt sööb iga päev puuvilju 32% ja köögivilju 24% õpilastest. Kõige enam on neid õpilasi, kes söövad puu- ja köögivilju kahel kuni neljal päeval nädalas. Mitte kunagi ei söö puuvilju 1% ja köögivilju 3% õpilastest. Vanuserühmade võrdluses selgus, et iga päev puuvilju söövaid õpilasi on kõige rohkem 11-aastaste hulgas (37%) ja kõige vähem 15-aastaste hulgas (29%). Iga päev köögivilju söövaid õpilasi on samuti kõige enam 11-aastaste hulgas (28%), kõige vähem 13-aastaste hulgas (21,5%).

Võrreldes 2009/2010. õppeaastaga oli laste puu- ja köögivilja tarbimine 2013/2014. õppeaastal suurenenud, kuid endiselt tarbis igapäevaselt puu- ja köögivilja keskmiselt ainult iga kolmas õpilane ning vanuse kasvades vähenes nende arv veelgi. 11–15-aastaste hulgas on iga päev puu- ja köögivilju söövaid tüdrukuid rohkem kui poisse. Kõige suurem erinevus puuvilja tarbimises on 13-aastaste hulgas, kus iga päev sööb puuvilju 35% tüdrukutest ja 26% poistest, ning köögiviljade tarbimises 15-aastaste hulgas, kus iga päev sööb köögivilju 25% tüdrukutest ja 20% poistest.

Sama uuringu tulemuste kohaselt on iga päev piima joovate õpilaste osakaal 48%, mitte kunagi või alla ühe korra nädalas piima joovaid õpilasi on 13%. Vanuse kasvades väheneb iga päev piima joovate õpilaste hulk. See tendents ilmneb eriti tüdrukute hulgas, kus 11-aastastest joob iga päev piima 52% ja 15-aastastest 36%. Poiste puhul jääb vanuse kasvades iga päev piima joovate õpilaste osakaal enam-vähem samale tasemele. Uuringuaastate lõikes (2002–2014) on poiste seas igapäevaselt piima tarbijaid rohkem kui tüdrukute seas. Iga päev piima tarbivate poiste ja tüdrukute osakaal on aastate lõikes kasvanud (vähemalt korra iga päev piima joovate 11–15-aastaste õpilaste jaotus (%) soo järgi aastatel 2002–2014).

1.1 Koolipuuvilja ja -köögivilja kava ning koolipiimakava rakendamine

Koolipuuvilja ja -köögivilja kavas osales 2015/2016. õppeaastal kokku 748 haridusasutust ja koolieelset lasteasutust ning jagatavast puu- ja köögiviljast sai osa ligikaudu 120 000 last (tabel 1). Kavasse kaasatud laste arv moodustas sihtrühmast 87%. Koolipuuvilja ja -köögivilja raames

¹² https://intra.tai.ee/images/prints/documents/149019033869_eesti%20toitumis-%20ja%20liikumissoovitused.pdf

¹³ https://intra.tai.ee/images/prints/documents/146702487819_Eesti_kooliopilaste_tervisekaitumine_2103-14_raport.pdf

tarbitud puu- ja köögivilja eest maksti toetust kokku 898 200 eurot, millest Euroopa Liidu toetuse osa oli 615 800 eurot ning Eesti riigi eelarvest makstav toetus 282 400 eurot. Kokku jagati lastele 996 tonni abikõlblikke tooteid, millest populaarseimad olid õunad (30%), pirnid (22%), porgandid (15%), kurgid (6%), kapsad (6%), tomatid (5%) ja ploomid (3%).

Kaasnevate haridusmeetmete elluviimist toetati 67 400 euro ulatuses, millest sai koolipuuvilja ja -köögivilja kava raames 2014/2015. õppeaastal 5907 last ning 2015/2016. õppeaastal 8892 last (tabel 1).

Koolipiimakavas osales 2015/2016. õppeaastal 963 haridusasutust ning jagatavast piima ja piimatoodetest sai osa ligikaudu 201 000 last (tabel 1). Kavasse kaasatud laste arv moodustas sihtrühmast 95%. Kokku jagati lastele 4004 tonni abikõlblikke tooteid, mille eest maksti toetust kokku 1 526 200 eurot, kus Euroopa Liidu toetuse osa oli 725 700 eurot ning Eesti riigi eelarvest makstav täiendav toetus 800 500 eurot. Pakutatavatest abikõlblikest toodetest olid populaarseimad 2,5% piim (81%), keefir (9%), täispiim (5%) ja 2,5% maitsestatamata piimajogurt (3%).

Tabel 1. Koolipuuvilja ja -köögiviljakavas ning koolipiimakavas osalenud haridusasutuste ja laste arv 2015/2016. õppeaastal.

Kava nimetus	Haridusasutuste arv	Laste arv	Sihtrühma kaasatus	Kaasnevates haridusmeetmetes osalenud laste arv
Koolipuuvilja ja -köögiviljakava	748	120 000	87%	8892
Koolipiimakava	963	201 000	95%	-

2. Eesmärk

Koolikava rakendamisega soodustakse puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete jõudmist lasteni ning toetatakse laste tervislike toitumisharjumuste kujunemist. Lisaks võimaldatakse puu- ja köögiviljakasvatajatel ning piimatootjatel leida oma toodangule uusi turuväljundeid.

Strateegia eesmärkideks on:

1. suurendada laste puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete tarbimist, edendades seeläbi puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete üldist tarbimist;
2. kujundada laste tervislikke toitumisharjumusi;
3. tõsta laste teadlikkust põllumajandus- ja toidusektorist.

Koolikava tulemuste saavutamisel tehtud edusamme saab kaudselt mõõta läbi laste igapäevase köögiviljade, puuviljade ja marjade ning piima ja piimatoodete tarbimise, mida TAI uurib Eesti kooliõpilaste tervisekäitumise uuringu käigus. Samuti saab koolikava tulemuslikkuse ja mõju hindamisel kasutada võrdlust koolipuuvilja ja -köögivilja kava ning koolipiimakava näitajatega. Puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete tarbimise taset Eestis saab arvutada Statistikaameti (edaspidi SA) andmete põhjal.

Tabel 2. Mõõdikud koolikava tulemuslikkuse hindamiseks

Eesmärk	Mõõdik	Algtase	Sihttase
Suurendada laste puu- ja köögivilja tarbimist ning edendada puu- ja köögivilja üldist tarbimist	Puu- ja köögivilja pakkumise toetuse kasutamine (PRIA)	2015/2016. õppeaastal oli koolipuuvilja ja -köögivilja kavaga kaasatud 87% sihtrühmast.	2022/2023. õppeaastal on puu- ja köögivilja pakkumise toetusega kaasatud $\geq 90\%$ sihtrühmast

		2015/2016. õppeaastal jagati koolipuuvilja ja –köögivilja kava raames lastele kokku 996 t abikõlblikke tooteid.	2022/2023. õppeaastal on vastavad näitajad suurenenud võrreldes algtasemega.
	Iga päev puu- ja köögivilja tarbivate laste osakaal (TAI)	2013/2014. õppeaastal tarbis iga päev puuvilju 32% ja köögivilju 24% 11-15 aastastest õpilastest.	
	Puu- ja köögivilja tarbimise tase Eestis (SA)	2016. a tarbiti Eestis värsket köögivilja 106 202 t ning värskaid puuvilju ja marju 96 534 t.	
Suurendada ja/või säilitada laste piima ja piimatoodete tarbimist ning edendada piima ja piimatoodete üldist tarbimist	Piima ja piimatoodete pakkumise toetuse kasutamine (PRIA)	2015/2016. õppeaastal oli koolipiimakavaga kaasatud 95% sihtrühmast.	2022/2023. õppeaastal on vastav näitaja suurem või võrdne võrreldes algtasemega
		2015/2016. õppeaastal jagati koolipiimakava raames lastele kokku 4004 t abikõlblikke tooteid.	2022/2023. õppeaastal on vastavad näitajad suurenenud võrreldes algtasemega.
	Iga päev piima tarbivate laste osakaal (TAI)	2013/2014. õppeaastal tarbis iga päev piima 48% 11-15 aastastest õpilastest.	
	Piimatoodete tarbimise tase Eestis (SA)	2015. a tarbiti Eestis piimatoodeteid 217,3 tuhat tootekaalu ehk inimese kohta 164,8 kg.	
Kaasnevate haridusmeetmete rakendamise kaudu tõsta laste teadlikkust põllumajandus- ja toidusektorist	Kaasnevate haridusmeetmete toetuse kasutamine (PRIA)	2015/2016. õppeaastal oli koolipuuvilja ja –köögivilja kava raames kaasnevate haridusmeetmetega kaasatud 6,5% sihtrühmast	2022/2023. õppeaastal on kaasnevate haridusmeetmete toetusega kaasatud $\geq 15\%$ sihtrühmast
		2015/2016. õppeaastal oli kaasnevate haridusmeetmete raames toetatavate tegevuste elluviimisele kaasatud 8892 last ning tegevuste elluviimise eest maksti toetust 67 397 eurot.	2022/2023. õppeaastal on vastavad näitajad suurenenud võrreldes algtasemega.

3. Sihtrühmad

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 22 on sätestatud, et koolikava sihtrühmaks on lapsed, kes käivad korrapäraselt lasteaias, eelkoolis, algkoolis, põhikoolis või õppeasutuses, kus on võimalik omandada keskharidust. Sama määruse artikli 23 lõike 8 kohaselt võivad liikmesriigid oma strateegias määrata kindlaks toetuse sihtrühma.

Haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse sihtrühm:

- koolieelsete lasteasutuste lapsed;
- haridusasutuse 1.–5. klassi õpilased.

Haridusasutuses piima ja piimatoodete pakkumise toetuse sihtrühm:

- koolieelsete lasteasutuste lapsed;
- haridusasutuse 1.–12. klassi õpilased;
- kutsekeskharidust omandavad õpilased, kes õpivad kutseõppeasutuses või rakenduskõrgkoolis.

Kaasnevate haridusmeetmete toetuse sihtrühm:

- koolieelsete lasteasutuste lapsed;
- haridusasutuse 1.–5. klassi õpilased.

Haridusstatistika andmebaasi¹⁴ 2016/2017. õppeaasta andmete põhjal on koolipuuvilja ja -kõögivilja pakkumise toetuse ning kaasnevate haridusmeetmete toetuse sihtrühma suuruseks 140 228 last, kellest 48% (67 575 last) on koolieelsetes lasteasutustes käivad lapsed ning 52% (72 653 last) päevase õppevormiga üldhariduskoolide 1.–5. klasside õpilased.

Haridusasutuses piima ja piimatoote pakkumise toetuse sihtrühma suuruseks on 222 244 last, kellest 30% (67 575 last) on koolieelsetes lasteasutustes käivad lapsed, 65% (143 361 last) päevase õppevormiga üldhariduskoolide 1.–12. klasside õpilased ning 5% (11 308 last) kutsekeskharidust omandavad õpilased, kes õpivad kutseõppeasutuses või rakenduskõrgkoolis.

4. Abikõlblikud tooted

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõigete 3–5 kohaselt on liikmesriigil õigus valida koolikava abikõlblikud tooted. Abikõlblike toodete loetelu on kehtestatud ELÜPS § 44 lõike 4 alusel kehtestatud maaeluministri 30. juuni 2017. a määrusega nr 51 „Koolikava toetus”.

Abikõlblike toodete valikul on arvesse võetud Euroopa Liidu suuniseid¹⁵, et keskenduda koolikavas eelkõige sellistele toodetele, millele ei ole lisatud suhkrut, soola, rasva, magusainet, kunstlikke lõhna- ja maitsetugevdajaid.

Koolikava raames pakutavad tooted peavad vastama Euroopa Liidu ja Eesti asjakohastes õigusaktides kehtestatud koostis- ja kvaliteedinõuetele ning toiduohutuse nõuetele. ELÜPS § 45 lõike 5 kohaselt kontrollivad abikõlblike toodete vastavust kvaliteedi-, koostis- ja turustusnõuetele oma pädevuse piires Põllumajandusamet ning Veterinaar- ja Toiduamet.

Selleks, et tagada koolikava raames jagatavate toodete lisandväärtus ning silmapaistvus tuleb haridusasutustel tagada, et strateegia punktis 7.6 „Teavitamise ja avalikustamise kord” täitmine oleks tagatud miinimumnõuete alusel.

Tavapärase koolilõuna kättesaadavus ja kulude katmine riigieelarvest, vastavalt koolikava sihtrühmadele, on Eestis korraldatud järgmiselt:

- koolieelsetes lasteasutustes vastavalt koolieelse lasteasutuse seadusele¹⁶, mille kohaselt katab lapse toidukulu koolieelses lasteasutuses lapsevanem;
- haridusasutuse 1.–12. klassides vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele¹⁷, mille kohaselt toetatakse munitsipaal- ja erakoolis statsionaarses õppes põhi- ja keskharidust omandavate õpilaste koolilõuna kulude katmist Eesti riigieelarvest;

¹⁴ www.haridussilm.ee

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõige 6

¹⁶ RT I, 30.12.2015, 22

- kutsekeskharidusasutustes vastavalt kutseõppeseadusele¹⁸, mille kohaselt toetatakse statsionaarses õppes esmaõppe õppekavadel õppivate kuni 20-aastaste ilma keskhariduseta õpilaste koolilõuna kulude katmist Eesti riigieelarvest.

4.1 Puu- ja köögivilj

Abikõlblike puu- ja köögiviljade valikul on eelistatud Eestis kasvatatavaid köögivilju, puuvilju ja marju vastavalt hooajalisusele ja kättesaadavusele. Tabelis 3 on esitatud abikõlblikud puu- ja köögiviljad koos vastava kombineeritud nomenklatuuri kaubakoodiga (KN-kood) ning toodete arvestuslikud ühekordsed kogused.

Tabel 3. Abikõlblikud puu- ja köögiviljad

KN-kood	Puu- ja köögiviljad	Arvestuslik ühekordne kogus
0702 00 00	Tomatid, värsked või jahutatud	1 tükk
0704 10 00 0704 20 00 0704 90 10 0704 90 90	Lillkapsas, spargelkapsas, rooskapsas, valge või punane peakapsas, nuikapsas, lehtkapsas ja muu söödav kapsas perekonnast <i>Brassica</i> , värsked või jahutatud	80–100 grammi
0705 11 00 0705 19 00 0705 21 00 0705 29 00	Peasalat, aedsalat, salatsigur ja sigur, värsked või jahutatud	80–100 grammi
0706 10 00 0706 90 10 0706 90 90	Porgand, naeris, juurseller, söögipeet, aed-piimjuur ja redis, värsked või jahutatud	1 tükk või 80–100 grammi
0707 00 05	Kurgid, värsked või jahutatud	1 tükk või 80–100 grammi
0708 10 00 0708 20 00	Kaunviljad (hermed ja aedoad), poetatud või poetamata, värsked või jahutatud	80–100 grammi
0709 20 00 0709 40 00 0709 60 10 0709 93 10 0709 93 90	Muu köögivilj (spargel, seller, paprika, kabatsokk, kõrvits, patisson ja kõrvitsalised), värsked või jahutatud	80–100 grammi
0808 10 80 0808 30 90 0808 40 00	Värsked õunad, pimid ja küdooniad	1 tükk
0809 10 00 0809 21 00 0809 29 00 0809 40 05 0809 40 90	Värsked hapukirsid, kirsid, ploomid ja laukaploomid	80–100 grammi
0810 10 00 0810 20 10 0810 20 90 0810 30 10 0810 30 30 0810 30 90 0810 40 10	Muud värsked marjad (maasikad, vaarikad, murakad, mustad sõstrad, punased sõstrad, valged sõstrad, karusmarjad, pohlad, mustikad, jõhvikad ja astelpaju marjad)	80–100 grammi

¹⁷ RT I 2010, 41, 240

¹⁸ RT I, 30.12.2015, 25

0810 40 30 0810 40 50 0810 90 75		
0811 10 90 0811 20 31 0811 20 39 0811 20 51 0811 20 59 0811 20 90 0811 90 50 0811 90 70 0811 90 75 0811 90 80 0811 90 95	Külmutatud puuviljad ja marjad (hapukirsid, kirsid, maasikad, vaarikad, murakad, mustad sõstrad, punased sõstrad, valged sõstrad, karusmarjad, pohlad, mustikad, jõhvikad ja astelpaju marjad)	80–100 grammi

Koolikava raames pakutud puu- ja köögivilja peab laste tavapärasele toidukorrale looma lisandväärtuse, seega ei tohi haridusasutuses puu- ja -köögivilja pakkumise toetuse raames jagatav toode olla sama, mida samal päeval pakutakse põhimenüüs. Pakutud puu- ja köögivilja kirjutatakse menüüsse nädalapäevade kaupa eraldi reana välja. Samuti ei tohi põhimenüü asendada toetuskava raames pakutavat puu- ja köögivilja. Näiteks kui koos toiduga pakutakse porgandisalatit, siis ei tohi samal päeval pakkuda koolikava raames värsket porgandit, küll aga võib pakkuda õuna. See tagab toidule lisandväärtuse ja pakutavate toodete mitmekesisuse. Puu- ja köögivilju võib lõikuda, tükeldada ja riivida, kuid mitte maitsestada. Külmutatud ja värsked marju võib panna magustoidu peale.

Nimetatud nõuete täitmist kontrollitakse halduskontrolli ja kohapealse kontrolli tegemise ajal. Koolikavas osalevad haridusasutused peavad säilitama puu- ja köögivilja pakkumise päevade koolitoidu menüüd koos kava raames pakutud toodete nimetustega kolm aastat ning esitama need nõudmisel kohapealse kontrolli ajal. Menüü säilitamise kohustus on vajalik koolikava rakendamise raames pakutud puu- ja köögivilja lisandväärtuse tekkimise kontrollimiseks ning väärkasutuse ärahoidmiseks.

4.2 Piim ja piimatooted

Abikõlbliku piima ja abikõlblike piimatoodete valikul on eelistatud Eestis toodetavaid lisanditeta tooteid KN-koodiga 0401 ja 0403 (tabel 4). Samuti on arvesse võetud Euroopa Liidu suuniseid, et keskenduda uues koolikavas eelkõige toodetele, millele ei ole lisatud suhkrut, soola, rasva, magusainet, kunstlikke lõhna- ja maitsetugevdajaid. Valikul on arvestatud nende kättesaadavust ja maksumust. Toodete kättesaadavus ja pakkumine on Eestis regionaalselt ühtlaselt tagatud piisava turustus- ja kaubandusvõrgu kaudu. Abikõlblikud tooted on madalama hinnaga, kuid kõrge kvaliteediga. Kõige enam tarbitavate piimatoodete joogipiimade hinnastatistika¹⁹ alusel järgitakse, eelarvevahendite piisava rahastuse korral, joogipiimade kättesaadavuse soodustamist toetusmäära ulatuses. Haridusasutuses piima ja piimatootete pakkumise toetust võib taotleda tabelis 4 loetletud piima ja piimatoodete, sealhulgas nende laktoosivabade alternatiivide pakkumiseks.

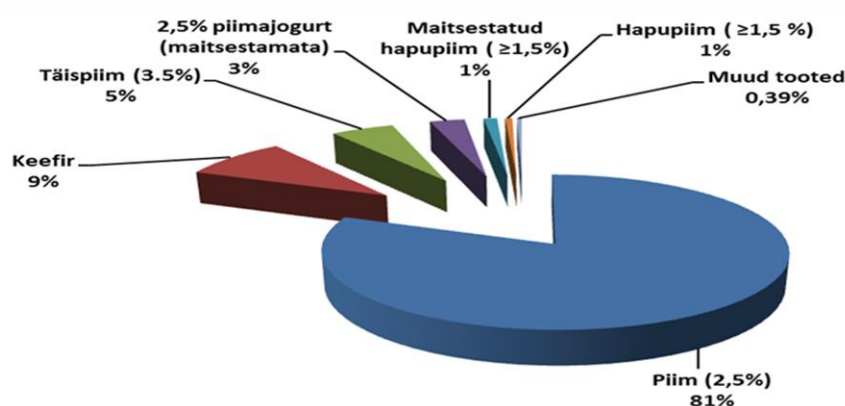
Tabel 4. Abikõlblik piim ja abikõlblikud piimatooted

KN-kood	Piim ja piimatooted	Toetatav maksimumkogus
0401	Kuumtöödeldud maitsestamata täispiim, rasvasisaldusega vähemalt 3,5%	0,25 liitrit

¹⁹ <https://www.ki.ee/>

0401	Kuumtöödeldud maitsestatamata piim, rasvasisaldusega 2,5%	0,25 liitrit
0401	Kuumtöödeldud maitsestatamata piim, rasvasisaldusega 1,5% - 1,8%	0,25 liitrit
0403	Maitsestatamata täispiimajogurt, vähemalt 3,5% rasvasisaldusega	0,25 liitrit
0403	Maitsestatamata piimajogurt, rasvasisaldusega 1,5% - 3%	0,25 liitrit
0403	Keefir, rasvasisaldusega 2,5%	0,25 liitrit
0403	Maitsestatamata hapupiim, rasvasisaldusega vähemalt 1,5%	0,25 liitrit
0403	Hapendatud pett, rasvasisaldusega kuni 0,5%	0,25 liitrit

KN-koodiga 0401 on erineva rasvasisaldusega joogipiimad ja KN-koodiga 0403 on hapendatud piimatooted (tabel 4). Lisaks uue koolikava üldistele suunistele on piima ja piimatoodete valikul Eestis arvesse võetud eelnevatel aastatel (2005–2017) koolipiimakava raames piima ja piimatoodete tarbimise trendid. Selle alusel on kõige enam tarbitud piimatoodeteks olnud maitsestatamata joogipiimad ja maitsestatamata hapendatud piimatooted (joonis 1).

Allikas: PRIA

Joonis 1. Koolipiimakava raames piima ja piimatoodete tarbimine 2014.–2016. aastate keskmisena.

Haridusasutuses piima ja piimatoodete pakkumise toetuse taotlemisel tuleb arvestada, et toetatav maksimumkogus abikõlblikku piima õpilase kohta õppepäevas on 0,25 liitrit (250 ml). Jogurtite, hapupiima ning keefiri kohta peetakse arvestust kilogrammides ja teisendamiseks kasutatakse koefitsienti 1,03 (liiter = kilogramm / 1,03; kilogramm = liiter X 1,03). Seega on nende piimatoodete puhul vastavaks päevaseks maksimumkoguseks 0,258 kilogrammi (258 grammi).

Koolikavas ei ole piima ja piimatoodete pakkumiseks ette nähtud ühtset korda. Tooteid võib pakkuda tavapärase toidukordade vahepeal või samal ajal. Juhul kui koolikava raames jagatakse piima ja piimatoodeteid tavapärase toidukorra ajal, tuleb tagada jagatavate toodete lisandväärtus ja silmapaistvus:

- koolikava raames pakutavad tooted peavad olema põhimenüüs märgistatud koolikava toodetena ning olema selgelt äratuntava koolikava osana;

- koolikava raames pakutavaid tooteid ei tohi kasutada tavapärase toidukorra ajal pakutava koolitoidu valmistamiseks;
- kui tavapärasel toidukorral pakutakse põhimenüüs piima ja piimatoodetele lisaks koolikava tooteid (piima ja/või piimatooteid), tuleb tagada koolikava raames pakutavate toodete eristamine (viitamine koolikavale) põhimenüüs.

Koolikavas piima ja piimatoodete pakkumisel tuleb arvestada, et toodete kasutamine toidu valmistamiseks või segamine muu toiduga ei ole lubatud.

Nimetatud nõuete täitmist kontrollitakse halduskontrolli ja kohapealse kontrolli tegemise ajal. Koolikavas osalevad haridusasutused peavad säilitama piima ja piimatoodete pakkumise päevade koolitoidu menüüd koos kava raames pakutud toodete nimetustega kolm aastat ning esitama need nõudmisel kohapealse kontrolli ajal. Menüü säilitamise kohustus on vajalik koolikava rakendamise raames pakutud piima ja piimatoodete lisandväärtuse ja silmapaistvuse kontrollimiseks.

5. Kaasnevad haridusmeetmed

Euroopa Liidu eraldatud rahalisi vahendeid on koolikavas lubatud kasutada lisaks puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete pakkumise toetamisele ka kava tõhusust suurendavate kaasnevate haridusmeetmete toetamiseks nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 23 lõikes 10.

Koolikava raames saab kaasnevate haridusmeetmete toetust kasutada tegevuste elluviimiseks, mis on seotud kas puu- ja köögivilja või piima ja piimatoodete pakkumisega või mõlemaga. Eelistatud on tegevused ja nende kulud, mis on seotud degusteerimisklasside korraldamisega, aiandus- ja piimandusürituste kavandamise ja teostamisega, põllumajandusettevõtete külastusega ja muu samalaadse tegevusega, mille eesmärk on viia lapsed põllumajandusele lähemale. Abikõlblikud on selliste kaasnevate haridusmeetmete kulud, mille käigus õpetatakse lapsi teemadel, mis on seotud põllumajandusega, tervislike toitumisharjumustega ning koolikava raames pakutavate toodete turustamise ja tarbimisega seotud keskkonnaküsimustega, ning selliste kaasnevate haridusmeetmete kulud, millega toetatakse toodete jagamist ning mis vastavad koolikava eesmärkidele (tabel 5).

Tabel 5. Kaasnevate haridusmeetmete toetuse raames toetatavate tegevuste näited

Toetatav tegevus	Eesmärk	Sisukirjeldus
Põllumajandus- ja toidusektori ettevõtete külastus	Tõsta laste teadlikkust põllumajandus- ja toidusektori ettevõtete toimimisest.	Koolikava raames pakutavate toodetega seotud põllumajandus- ja toidutööstusettevõtete külastus. Muud teemakohased väljasõidud: põllumajandusmuuseumisse, toiduturule, põllumajandusmessile vm.
Õppetööga seotud tegevused: degusteerimisklassid/ toiduvalmistamine/ toiduvalmistamise näitus, teemapäevad, seminar vm	Tõsta laste teadlikkust tervislikust toitumisest ning kujundada praktiliste tegevuste kaudu laste tervislikke toitumisharjumusi.	Koolikava raames pakutavaid tooteid sisaldava toidu valmistamisega seotud tegevused, mis on võimalik õppeprotsessi kaasata. Lubatud on toidu valmistamine nii kuum- ja külmtöötlemisel. Samuti on lubatud toiduvalmistamisse vm protsessi kaasata kõiki teisi vajalikke toiduaineid, et kasutada neid koos koolikava raames pakutavate toodetega.
Kooliaedade rajamine	Tõsta laste teadlikkust köögiviljade, puuviljade	Koolikava raames pakutavate toodetega seotud tegevused kooliaedade rajamisel, hooldamisel,

	ja marjade kasvatamisest. Suurendada laste huvi põllumajandussaaduste tootmise vastu läbi praktilise tegevuse.	saagi koristamisel vm.
Muud teemakohaselt korraldatavad tegevused (video- ja fotokonkurss, mängud ja võistlused vm)	Tõsta laste teadlikkust põllumajandussaaduste tootmisest või tervislikust toitumisest. Kaasata lapsi läbi praktilise tegevuse.	Koolikava või eraldi koolikava tooteid kajastava foto- ja videokonkursside korraldamine sotsiaalmeedia kaasabil (<i>facebook, youtube</i> jne). Erinevate mängude, võistluste või teemapäevade korraldamine õppeprotsessis jne.

Kaasnevate haridusmeetmete raames toetatavate tegevuste kulud ei tohi olla ebarproportsionaalselt suured ning need peavad olema vastavuses heade finantsjuhtimise põhimõtetega, eriti ökonoomsuse ja tasuvuse põhimõttega. Abikõlblike kulude alla kuuluvad kaasneva haridusmeetme põhikulude raames lisaks tekkiv:

- transpordikulu;
- erinevad sissepääsu või piletirahad lastele ning õpetajatele või lastevanematele, kes saavad meetme käigus lapsi;
- kulud, mis on seotud haridusmeetme käigus haridusasutusvälise giidi või õppejõu kaasamisega.

Kui kaasnevate haridusmeetmete toetuse taotleja tellib kaasnevate haridusmeetmete rakendamiseks teenuse või ostab toote, mille maksumus ületab 500 eurot, peab ta olema saanud vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust. Juhul kui taotleja ei ole saanud kolme hinnapakumust, põhjendab ta seda. Kui taotleja tellib kaasnevate haridusmeetmete rakendamiseks teenuse või ostab toote, mille maksumus ei ületa 500 eurot, peab ta olema saanud vähemalt ühe hinnapakumuse. Väljavalitud hinnapakumuse ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase teenuse või toote eest tasutava hinnaga. Kui taotleja ei ole valinud odavaimat hinnapakumust, põhjendab ta tehtud valikut.

6. Eelarve

Eesti kasutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 217 kirjeldatud võimalust maksta lisaks Euroopa Liidu toetusmäärale riiklikku toetust abikõlblike toodete pakkumiseks ja kaasnevate haridusmeetmete elluviimiseks. Koolikava toetuse eelarvest makstavad summad kujunevad vastavalt toodete tarbimisele ja kaasnevate haridusmeetmete kasutamisele. Koolikava eelarve kinnitatakse kalendriaasta põhiselt, arvestades riigieelarvest määratud rahaliste vahendite suurust.

Koolikavas osaleda sooviv liikmesriik esitab igal aastal taotluse Euroopa Liidu toetuse saamiseks, täpsustades taotletava summa puu- ja köögivilja pakkumise toetuseks ning piima ja piimatoodete pakkumiseks. Koolikava toetuse Euroopa Liidu soovituslikud eraldised liikmesriikidele puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete pakkumiseks on sätestatud nõukogu määruse (EL) nr 1370/2013 lisas I. Ajavahemikuks 1. august 2017 kuni 31. juuli 2023 on koolikava toetuse soovituslikud eraldised Eestile puu- ja köögivilja pakkumiseks 439 163 eurot õppeaastas ning piima ja piimatoodete pakkumiseks 700 309 eurot õppeaastas. Euroopa Liidu toetus eraldatakse igale liikmesriigile 6–10-aastaste vanuserühma kuuluvate laste osakaalu põhjal, arvestades liikmesriikide eri piirkondade arengutaset ning piima ja piimatoodete puhul varasemat Euroopa Liidu toetuse kasutamist. Kui liikmesriik ei ole konkreetse aasta kohta taotlust esitanud või on taotlenud ainult osa oma soovituslikust eraldisest, jagab Euroopa Komisjon kõnealuse soovitusliku

eraldise või selle taotlemata osa ümber neile liikmesriikidele, kes on teatanud oma valmisolekust kasutada rohkem kui nende soovituslik eraldis. Pärast liikmesriikidelt taotluste saamist võtab Euroopa Komisjon igal aastal vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete pakkumiseks antava toetuse lõplik jaotamine kavas osalevate liikmesriikide vahel.

Kaasnevate haridusmeetmete toetuse eelarvet rahastatakse Eestis proportsionaalselt puu- ja köögivilja pakkumise toetuse eelarvest ning piima ja piimatoodete pakkumise toetuse eelarvest. Nõukogu määruse (EL) nr 1370/2013 artikli 5 lõike 1 kohaselt ei tohi Euroopa Liidu toetus kaasnevate haridusmeetmete rahastamiseks ületada 15% liikmesriikide iga-aastastest lõplikest eraldistest. Kaasnevate haridusmeetmete eelarve on Eestis kuni 8% koolikava kogueelarvest, mis koosneb Euroopa Liidu eraldistest ning Eesti riigi rahastusest.

Tabel 6. Koolikava eelarve 2017/2018. õppeaastal (eurot)

	Puu- ja köögivilja pakkumise toetus	Piima ja piimatoodete pakkumise toetus	Koolikava toetuse eelarve kokku	Kaasnevate haridusmeetmete toetus²⁰
Euroopa Liidu eelarve kokku	565 888	732 225	1 298 113	Kuni 8% koolikava toetuse eelarvest
<i>Euroopa Liidu soovituslik eraldis²¹</i>	<i>439 163</i>	<i>700 309</i>	<i>1 139 472</i>	
<i>Euroopa Liidu lisaeraldis²²</i>	<i>126 725</i>	<i>31 916</i>	<i>158 641</i>	
Eesti riigieelarve ²³	100 000	747 915	847 915	
Euroopa Liidu ja Eesti riigieelarve kokku	665 888	1 480 140	2 146 028	

7. Strateegia rakendamine

7.1 Koolikava toodete hind

Koolikavas pakutud toodetele ei ole kehtestatud maksimumhindasid, kuid koolikava toodete valiku osas on arvesse võetud, et nende toodete hinnad ja kättesaadavus oleksid võrreldavad kohalikul turul pakutava valikuga. Koolikava toetuse taotleja peab toetuse taotlemisel järgima, et pakutava toote maksumus ei ületataks õpilase kohta kehtestatud toetuse määra ja koguselisi piiranguid.

Koolikava toodete hinna monitooringu, toetusmäära ja õpilase kohta kehtestatud koguselise piirangu alusel tagatakse koolikavas pakutavate toodete hindade läbipaistvus.

7.1.1 Puu- ja köögivilja

Arvestades abikõlblike puu- ja köögiviljade laia valikut ning võimalikke hinnaerinevusi, ei piiritleta toodete pakkumiste arvu taotlusperioodil ning toodete pakkujal on võimalus selle üle ise otsustada. Haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse taotlemisel tuleb arvestada, et pakutava toote maksumus ei ületaks õpilase kohta kehtestatud toetuse määra.

²⁰ Kaasnevate haridusmeetmete toetuse eelarvet rahastatakse proportsionaalselt puu- ja köögivilja pakkumise toetuse ning piima ja piimatoodete pakkumise toetuse eelarvest

²¹ Euroopa Liidu soovituslikud eraldised õppeaasta kohta ajavahemikuks 1. august 2017—31. juuli 2023

²² Euroopa Liidu lisaeraldis arvestatakse liikmesriikide teavituste põhjal iga õppeaasta kohta eraldi.

²³ Eesti riigieelarve arvestatakse kalendriaastapõhiselt, 2018. a eelarve ei ole lõplik

7.1.2 Piim ja piimatooted

Kõige enam tarbitavate piimatoodete joogipiimade hinnastatistika²⁴ alusel järgitakse, eelarvevahendite piisava rahastuse korral, joogipiimade pakkumist toetusmäära ulatuses.

Haridusasutuses piima ja piimatootete pakkumise toetuse taotlemisel tuleb arvestada, et toetatav maksimumkogus abikõlblikku piima või piimatoodet õpilase kohta õppepäevas on 0,25 liitrit (250 ml).

Piimaturu muutustest tingituna võib esineda piima ja piimatoodete turuhindade muutusi, mille käigus koolikava raames pakutavate toodete hinnad tõusevad keskmisest enam. Sellisel juhul võib tekkida koolikava toetuse suuruses ning koolikava toodete maksumuses hinnavahe, mis tuleb koolikavas osalejal ise katta.

7.2 Toetuse taotleja valik ja toetuse taotleja heakskiitmine

Koolikava toetuse taotluse võivad esitada haridusasutus, linna- ja vallavalitsus oma haldusriitoriumil paikneva haridusasutuse kohta ning puu- ja köögivilja ning piima ja piimatootete pakkuja. Linna- ja vallavalitsus ning puu- ja köögivilja ning piima ja piimatootete pakkuja võivad koolikava toetust taotleda, kui nad on selles haridusasutusega kirjalikult kokku leppinud.

Enne koolikava toetuse taotlemist peab toetuse taotleja olema PRIA poolt heaks kiidetud ning taotleja andmed peavad olema kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse. Taotleja esitab heakskiidu saamiseks taotluse, milles ta kinnitab, et vastab toetuse taotlemise nõuetele.

Koolikava toetuse raames on haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse ning haridusasutuses piima ja piimatootete pakkumise toetuse ning kaasnevate haridusmeetmete toetuse kohta üks heakskiidutaotlus, mis esitatakse PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIA-le elektrooniliselt. Heakskiidutaotlusi saab PRIA-le esitada jooksvalt, kindlat esitamistähtaega määratud ei ole. Taotlejale antav heakskiit on tähtajatu. Heakskiidu andmine otsustatakse hiljemalt 30. päeval pärast heakskiidutaotluse esitamist. PRIA-t tuleb teavitada, kui heakskiidutaotluse andmed muutuvad. Heakskiidutaotluse muutmise avaldusi saab esitada PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.

7.3 Toetuse määr ja abikõlblikud kulud

Koolikava toetuse raames makstakse haridusasutuses puu- ja köögivilja ning piima ja piimatootete pakkumise toetust lapse kohta õppepäevas. PRIA arvutab ELÜPS § 45 lõike 4 alusel õppepäevade jooksul puu- ja köögivilja ning piima ja piimatootete pakkumise eest antava toetuse määrad ühe lapse kohta, arvestades selleks riigieelarvest eraldatud rahaliste vahendite jaotust, abisaajate laste arvu ning õppepäevade arvu.

PRIA avaldab haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise ning haridusasutuses piima ja piimatootete pakkumise toetuse määrad oma veebilehel kümme tööpäeva enne taotlusperioodi algust. 2017/2018. õppeaasta esimesel taotlusperioodil on haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse määr 0,05 eurot lapse kohta õppepäevas ning piima ja piimatootete pakkumise toetuse määr 0,108 eurot lapse kohta õppepäevas.

²⁴ <https://www.ki.ee/>

Maaeluministri 30. juuni 2017. a määruse nr 51 „Koolikava toetus” § 8 lõike 6 kohaselt ei tohi kaasnevate haridusmeetmete rakendamiseks antav toetuse määr lapse kohta ületada 30 eurot õppeaastas.

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40 artikli 4 lõikes 1 osutatud kulused ei tohi rahastada ühegi muu Euroopa Liidu toetuskava, programmi, meetme ega tegevuse raames.

Koolikava toetuse raames ei ole abikõlblikud toodete tarnimisel ja jagamisel kasutatava varustuse ostmise, liisingu, rendi või muud seotud kulud. Samuti ei ole abikõlblik käibemaks ega personalikulud, kui personalikulused rahastatakse liikmesriigi avaliku sektori vahenditest.

7.4 Toetuse taotlemise perioodid

Haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetust ning piima ja piimatoodete pakkumise toetust võib taotleda kuni kuus korda aastas järgmiste taotlusperioodide kohta:

1. 1. august – 30. september;
2. 1. oktoober – 30. november;
3. 1. detsember – 31. jaanuar;
4. 1. veebruar – 31. märts;
5. 1. aprill – 31. mai;
6. 1. juuni – 31. juuli.

Kaasnevate haridusmeetmete toetuse taotlusperiood on 1. veebruarist kuni 15. veebruarini ning toetatav tegevus peab olema ellu viidud hiljemalt taotluse esitamise aasta 31. juuliks.

7.5 Kaasatud huvirühmad

Koolikava eesmärkide täitmisele aitavad kaasa koolikava teavitustegevused ning erinevate huvirühmade poolt elluviidavad tegevused, mis on seotud puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete populariseerimisega laste hulgas. Huvirühmade tegevused ei ole otseselt seotud koolikavaga, kuid kaudsed eesmärgid on sarnased ning sellepärast on nende tegevuste panus oluliseks täienduseks koolikavale.

Koolikava teavitustegevused ja huvirühmade tegevused:

1. Maaeluministeeriumi tellimusel on eelnevalt koolipuuvilja ja -köögivilja kava raames ellu viidud erinevaid tegevusi, et tutvustada puu- ja köögivilja kasulikkust. Üheks näiteks on Jussi multifilmid²⁵, millest üks osa on koolipuuvilja kava teemaline.
2. Eesti Põllumajandusmuuseum ja Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool korraldavad õpilastele aasta jooksul üritusi, kus tegeletakse põllumajanduslike tegevustega ja toiduvalmistamisega.
3. Räpina Aianduskool korraldab igal aastal koolieelsetele lasteasutustele ning üldhariduskoolide õpilastele taimikasvatuseprojekte. Näiteks 2016/2017. õppeaastal kasvatas enam kui 500 rühma 235-st haridusasutusest „Sõprusetera”²⁶ projekti raames herneid. Eelnevatel aastatel on kasvatatud ka tomateid, maasikaid ning maitsetaimi.

²⁵ <http://www.lastekas.ee>

²⁶ <http://projekt.aianduskool.ee/soprusetera/>

4. Koolikava tulemuslikkuse tagamiseks on kavaga seotud lisameetmeteks tervisliku toitumise eeliseid kajastavad veebilehed:
 - TAI veebilehel²⁷ on teavet erinevas vanuses kasutajatele: lastele puu- ja köögivilja ja tervisliku toitumise kasulikkusega seotud mängud ning täiskasvanutele teave ja soovitused laste tervisliku toitumise kohta²⁸. TAI on välja töötanud ka toitumisprogrammi NutriData²⁹, mis võimaldab analüüsida menüü energia- ja toitainete sisalduse vastavust Eesti riiklikele ea- ja soopõhiste toitumissoovitustele.
 - Eesti Toidu veebilehel³⁰ on teavet Eesti ja teiste Euroopa riikide toitumise, toitumissoovituste, mahetoidu ja kohalike traditsiooniliste toiduretseptide kohta.
5. Eesti Toiduainetööstuse Liidu poolt elluviidavad tegevused:
 - Teavitustegevused tasakaalustatud toitumisest ning erinevate tootekategooriate (liha, piim, koorejäätis, rapsiõli, täistera pagaritooted) kasulike omaduste tutvustamine.
 - Erinevate toidu tootmissektorite tutvustamine koolides läbi praktiliste ja mänguliste tegevuste.
6. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja tegevused piima ja piimatoodete populariseerimisel ning hariduslikel ja teadvustamise eesmärkidel:
 - Terviseõpetus lastele, tunniteema pealkiri „PIIM”³¹. Haridusasutustele on ette valmistatud materjalid (õpetlikud, mängulised) piimateemalise õppetunni korraldamiseks. Haridusasutustele vabalt kättesaadav ja kasutatav.
 - Piim igale eale³². Õpetlikud videod piima kasulikkusest, mis on lisatud ka populaarsesse veebipõhisesse videojagamise keskkonda www.youtube.com. Haridusasutustele vabalt kättesaadav ja kasutatav.
 - Veebiraamat „Missioon Piim”³³. Lastele ja noortele suunatud veebiraamat, mis jutustab lastele suunatud vormis õpetliku taustaga loo piima tootmise algusest kuni toidukorvi jõudmiseni. Haridusasutustele vabalt kättesaadav ning kasutatav.
 - Piima tarbimist soodustav kolmeaastane (2015–2018) programm „Piim – päeva pärl!”³⁴. Piimaprogrammi läbi viimist rahastavad Euroopa Komisjon, Maaeluministerium ja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda. Programmi eesmärgiks on suurendada värsket piima ja värske piimatoodete (sealhulgas joogipiima ja hapupiimatoodete) tarbimist. Seejuures on

²⁷ <http://www.toitumine.ee/>

²⁸ <http://toitumine.ee/toitumine-erinevates-eluetappides/lapsed/soovitused-vanematele>

²⁹ <http://tap.nutridata.ee/>

³⁰ <http://eestitoit.ee/>

³¹ <http://www.piimaliit.ee/terviseopetus-lastele/>

³² <http://www.piimaliit.ee/piim-igale-eale/>

³³ <http://www.piimaliit.ee/missioonipiim/>

³⁴ <https://www.facebook.com/Piim-p%C3%A4eva-p%C3%A4rl-705369369562083/>

eesmärgiks soodustada eelkõige tarbimist noorte kui tulevaste täiskasvanud tarbijate hulgas.

- Avatud piimafarmide päev³⁵, mille käigus tutvustatakse põhikooli õpilastele kaasagset piimatootmist.

7.6 Teavitamise ja avalikustamise kord

Koolikavas osalejatele tuleb Euroopa Liidu rolli teadvustamiseks paigaldada haridusasutusse nähtavale kohale komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40 artikli 12 kohaselt Euroopa Liidu koolikava plakat, mis peab asuma osaleva haridusasutuse peasissekäigu juures selgelt nähtavas kohas. Kaasnevate haridusmeetmete raames kasutatavatel õppematerjalidel ja vahenditel peab olema Euroopa Liidu lipp ja sõna „koolikava” ning juhul, kui materjalide ja vahendite suurus seda võimaldab, siis Euroopa liidu antav rahaline toetus.

Viited Euroopa Liidu rahalisele panusele peavad olema vähemalt sama selgelt nähtavad kui viited muude avalik-õiguslike või eraõiguslike isikute tehtud panustele. Euroopa Liidu koolikava plakat peab vastama järgmistele komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40 lisas sätestatud miinimumnõuetele:

- plakati suurus: A3 või suurem;
- tähed: 1 cm või suuremad;
- pealkiri: Euroopa Liidu koolikava;
- sisu vähemalt järgmises sõnastuses: „Meie [täpsustage haridusasutuse liik (nt lasteaed / eelkool / alg- või keskkool)] osaleb Euroopa Liidu poolt rahaliselt toetatavas üleeuroopalisel koolikavas”;
- plakatil peab olema Euroopa Liidu embleem.

Lisaks on soovitatav rõhutada puu- ja köögiviljade ning piima ja piimatoodete toiteväärtuselisi eeliseid ja anda lastele toitumise suuniseid. Plakati olemasolu kontrollib PRIA kohapealse kontrolli käigus.

Kuni 31. juulini 2018 võib koolikavas jätkata koolipuuvilja ja -köögivilja kavas ning koolipiimakavas kasutusel olnud olemasolevate plakatite ja muude reklaamivahendite kasutamist, mis vastavad komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2016/248 ja komisjoni määrusele (EÜ) nr 657/2008.

8. Järelevalve, kontrolli ja hindamise kord

Koolikava rakendamise tulemusi hinnatakse liikmesriigi ja Euroopa Liidu tasandil. Koolikava rakendamise, hindamise ja aruandluse kohta kogub PRIA perioodiliselt (kalendriaasta, õppeaasta) järgmisi põhilisi andmeid, mis on aluseks koolikava strateegiliste tulemuste hindamiseks:

- koolikavas osalevate haridusasutuste arv;
- koolikavasse kaasatud laste arv puu- ja köögivilja pakkumise toetuse, piima ja piimatoodete pakkumise toetuse ning kaasnevate haridusmeetmete toetuse lõikes;
- haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse raames taotletud kogused kategooriate kaupa;
- haridusasutuses piima ja piimatoodete pakkumise toetuse raames taotletud kogused kategooriate kaupa;

³⁵ <http://epkk.ee/uudised2/1-juunil-avavad-piimafarmid-ule-eesti-mitmele-tuhandele-lapsele-oma-uksed/>

- Euroopa Liidu ja Eesti makstud toetussummad puu- ja köögivilja pakkumiseks, piima ja piimatoodete pakkumiseks ning kaasnevate haridusmeetmete elluviimiseks.

Maaeluministerium teeb koostöös PRIA-ga järelevalve tulemustest kokkuvõtte, mis sisaldab komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40 artikli 9 lõikes 3 sätestatud teavet ning esitab järelevalve tulemused Euroopa Komisjonile 31. jaanuariks pärast asjaomase õppeaasta lõppu.

Maaeluministerium koostab põllumajandussektori kvartali- ja aastaülevaated³⁶ ning analüüsib sealhulgas koolikava rakendamise tulemusi.

PRIA kontrollib haridusasutuses puu- ja köögivilja pakkumise toetuse, piima ja piimatootete pakkumise toetuse ning kaasnevate haridusmeetmete toetuse taotluse esitamisel nõutavate dokumentide olemasolu, esitatud andmete õigsust ja taotleja vastavust toetuse saamise nõuetele.

Kohapealset kontrolli teeb PRIA kui makseasutus. Koolikava toetuse taotleja ja haridusasutus, mille lapsed on tarbinud abikõlblikke tooteid või osalenud kaasnevate haridusmeetmete raames toetatavas tegevuses, peavad säilitama koolikava toetuse taotlemisega seotud dokumente seitse aastat.

PRIA teeb igal õppeaastal läbiviidud kohapealsetest kontrollidest ja nendega seotud tulemustest kokkuvõtte ning esitab kontrolliaruande Euroopa Komisjoni asjaomasele õppeaastale järgneva kalendriaasta 31. oktoobriks.

Maaeluministerium esitab Euroopa Komisjonile hiljemalt 1. märtsiks 2023 hindamisaruande, mis sisaldab komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/40 artiklis 9 osutatud hindamise tulemusi esimest viit õppeaastat hõlmava rakendamisperioodi kohta.

³⁶ <http://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/pollumajandus-ja-toiduturg/ulevaated/pollumajandussektor>